

14. august 2026

EM 2026/260

Hermed fremsættes følgende beslutningsforslag i henhold til § 33 i forretningsordenen for Inatsisartut:

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at udarbejde en redegørelse om, hvordan ældres retssikkerhed, pleje og værdighed kan styrkes. I redegørelsen skal der indgå en vurdering af de økonomiske og administrative konsekvenser ved de konkrete forslag til forbedringer. Redegørelsen skal omdeles til Inatsisartut inden FM 2027.

(Medlem af Inatsisartut Margrethe Thårup Andersen, Demokraatit)

Begrundelse

Vores ældre har gennem et langt liv været med til at bygge vores samfund op.

De har arbejdet, opdraget børn, båret familier, holdt lokalsamfund i gang og bidraget til det land, vi alle sammen er en del af i dag. Ældre er ikke en byrde. De er mennesker, som fortjener respekt, tryghed og værdighed.

Demokraatit mener, at vi har en moralsk og politisk forpligtelse til at sikre, at ældre borgere får den hjælp, pleje og støtte, de har ret til.

Ældretalsmandens beretning for 2025 viser, at der fortsat er alvorlige udfordringer på ældreområdet. Rapporten peger blandt andet på problemer med utilstrækkelig pleje og omsorg, manglende retssikkerhed, svigtende myndighedssamarbejde, uklarhed på demensområdet, boligproblemer og store geografiske forskelle mellem byer og bygder. Antallet af personlige henvendelser til Ældretalsmanden steg fra 118 i 2024 til 148 i 2025, og rapporten vurderer, at der ikke blot er tale om enkeltstående tilfælde, men om strukturelle problemer¹.

Det kan ikke passe, at ældre og deres pårørende skal kæmpe sig gennem systemet for at få den hjælp, de har krav på. Når en ældre borger har behov for hjemmehjælp, pleje, demensstøtte, hjælpemidler, en egnet bolig eller en klar afgørelse fra myndighederne, skal systemet være tydeligt, ansvarligt og til at finde rundt i. Det gælder ikke mindst for de mest sårbare ældre, som ikke altid selv har kræfterne til at klage, følge op eller insistere på deres rettigheder.

Rapporten peger også på manglende eller utilstrækkelige tilsyn med ældreinstitutioner. Det er alvorligt. Tilsyn er ikke en formalitet. Det er et redskab til at sikre, at ældre borgere bor og lever under forsvarlige

¹ Ældretalsmandens beretning for 2025

forhold. Når tilsyn ikke gennemføres eller ikke følges tilstrækkeligt op, risikerer vi, at svigt får lov til at fortsætte².

Demokraatit mener derfor, at der er behov for en samlet redegørelse, som kan give Inatsisartut et klart politisk grundlag for at styrke ældreområdet. Redegørelsen bør blandt andet belyse, hvordan ældres retssikkerhed kan styrkes, hvordan kommunernes tilsyn med ældreinstitutioner fungerer, hvordan hjemmehjælpen kan gøres mere tidssvarende, hvordan ansvaret på demensområdet kan tydeliggøres, og hvordan ældre i bygderne sikres mere lige adgang til hjælp og støtte.

Det er samtidig vigtigt, at redegørelsen ikke alene beskriver problemerne. Den skal også vurdere konkrete forslag til forbedringer og afdække, hvad disse vil indebære økonomisk og administrativt for Selvstyret, kommunerne og øvrige relevante aktører.

Det er nødvendigt, fordi ældreområdet ikke kan styrkes gennem gode intentioner alene. Hvis Inatsisartut skal kunne træffe ansvarlige beslutninger, skal vi vide, hvilke tiltag der er mest nødvendige, hvilke der kan gennemføres hurtigt, hvilke der kræver lovændringer, og hvilke økonomiske og administrative konsekvenser de enkelte forslag vil have.

Det her handler grundlæggende om anstændighed. Et samfund skal kunne kendes på, hvordan det behandler sine ældre. Når mennesker har givet så meget til vores land, skal de kunne forvente, at fællesskabet står klar, når de selv får brug for hjælp.

På denne baggrund håber jeg, at både Naalakkersuisut og de øvrige partier i Inatsisartut vil bakke op om forslaget.

De økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Der vil være udgifter forbundet med udarbejdelsen af redegørelsen. Disse forventes ikke at overstige et akademisk årsværk af 500.000 kroner.

De økonomiske og administrative konsekvenser for det private erhvervsliv

Ingen i forbindelse med selve redegørelsen.

De økonomiske og administrative konsekvenser for borgerne

Ingen i forbindelse med selve redegørelsen.

² Ældretalsmandens beretning for 2025